

**Weichbild magdeburski w układzie śląsko-małopolskim.****Wersja krakowska**

Rękopis Biblioteki Narodowej, sygn. 12607 III, k. 41rb-42rb

Odczyt: Maciej Mikula

Artykuł 63 [Gn. 56]

[63] [k. 41rb] <Qui monomachaliter suum et etc. a> Qui monomochaliter suum equalem salutare seu alloqui voluerit, hunc iudicem petere oportebit, ut se intromittere possit de uno suo pacis violatore, quem videat in presenti. Cum hoc per sententiam diffinitum fuerit, tunc etiam in sententia requirat, per quem modum se de ipso intromittere debeat, ut sibi in suo iure proficere possit. Tunc sibi de iure diffinitur, curialiter per horam vestimenti<sup>b</sup>. Et cum de ipso se intromittat, pronuncciat sibi causam, pro qua se de ipso intromiserit, quod statim facere potest, si vult, aut pro eo habere colloquium. Tunc ipsum inculpare oportebit, quod in eo pacem infregerit aut in strata regia, aut in villa, qualiter infregerit, eodem modo super eum queruletur. Tunc ipsum iterum inculpet, quod ipsum depredaverit et eam vim in eo fecerit, quem bene probare poterit. Tunc vulnus cicatricem demonstrat, sit [s] vulnus sit sanatum. Tunc ulterius conqueratur, quod ipsum spoliaverit bonis suis et de ipsis tanta receperit, quod bene duellum [k. 41va] meretur. Hec tria criminalia facta omnia demeretur simul, de quocumque horum trium de uno obliviscitur aut tacuit, extunc suum duellum amisit. Tunc loquatur ulterius: tunc ipsum solum, hoc in persona propria et ipsum proclamari clamore. Si fateri voluerit, quod diligit, et si non fatebitur, ipsum omni iure vincere volo, ut michi vulgus iudicaverit, aut scabini, si sub banno regio fuerit. Extunc ille petat satisfacionem, quam sibi facere debet. Tamen vir potest suam querimoniam meliorare ante satisfacionem, si voluerit. Facta satisfacione ille suam exhibeat innocenciam, hoc est iuramentum monomachale, si ipsum iure incitaverit et si hoc fuerit, ibi est, si perficere potuerit pro inbecillitate sui corporis. Quivis vir potest se a duello excusare illi viro, qui sibi paris condicionis non fuerit. Ille autem, qui nobilioris nature fuerit, ille preesse non potest [illi], qui deterioris nature fuerit, si ipsum alloquitur. A duello etiam cedere potest, qui post meridiem allocutus fuerit, nisi ante meridiem esset inchoatum, iudex autem etiam habere debet clipeum illi, super quem allocutum fuerit. A duello etiam excipere potest vir suos affines, si uterque suus affinis fuerit, hoc probare debet metseptimus tacto sacramento, et ita sanguis [k. 41vb] nitatis linea coniuncti fuerint, quod simul pungnare non poterint. Iudex etiam duos nuncios dare debet cuilibet hiis, qui pungnare debet, qui videant, ut habeant attinencia secundum suam veram consuetudinem. Coreum et linea indumenta induere possunt, quantum placet. Capud et pedes ante nudi sunt, in manibus cirotecas habeant, unum gladium nudum in manu et alio cincti, aut duobus, hoc arbitrio eorum conmittitur, non clipeo [ss] rotundum in manu, non aliud quam lignum aut corream sit, preter manu tectorium, quod debet esse ferreum, unam tunicam absque manicis super preparamenta. Etiam iudex debet indicare pacem circa collum, quod nemo eos

impediat circa duellum. Cuilibet ipsorum iudex unum virum dare debet, qui flangam ferat, qui ipsos in nichilo impedire debet, nisi si unus cecidit, quod flangam desiderat. Quod idem facere, nisi voluntas iudicis fuerit, non potest. Postquam circulo pax indicta fuerit, ambo debent circulum affectare, quem ipsis iudex licenciare debet. Finalia ferrimenta de vaginis gladiatorum deponere debent, nisi a iudice licenciam habuerint. Ambo ornati ire debent ante iudicem, [k. 42ra] et ambo iurare debent: unus, scilicet actor, quod causa sit vera, pro qua super ipsum querelam fecerit, et respondens, quod sit innocens. Ipsos Deus adiuvat et suum duellum. Sol etiam ipsis debet dividi recte, quando primo conveniunt. Si vincetur ille, super quem conqueritur, iudicetur sententia capitali. Si autem vincerit, dimittetur cum pena et emenda. Actor primo circulum intrabit. Si alter diu tardaverit, iudex debet ipsum per preconem mittere vocare in illa domo, ubi se preperaverit, et duos iuratos cum ipso mittere debet. Sic debet citare primo, secundo, tercio, et si ad terciam citacionem non venerit, tunc querulator surgat et se ad duellum exhibeat. Et percuciat statim duos ictos et tercium figat contra ventum, cum eo suum adversarium devicit tali casu sive querela, pro qua ipsum fuerat allocutus. Etiam iudex sibi iudicare debet, sicut esset duello convictus, sic mortuus convictus, si in furtu aut in rapina, aut in tali casu occisus fuerit. Si autem mortuus cum septem testibus protestare poterit, extunc ad duellum se non indiget exhibere contra ipsum. Si autem alter agnatus mortui, quicumque fuerit, loco [k. 42rb] ipsius ad duellum se exhibuerit, hic extinguet omne testimonium, quia tunc ipsum absque duello vincere non potest, nisi fuerit prescriptus, ut superius est expressum. Sic vincetur et ille, qui ad duellum captivatus aut salutatus fuerit, aut promittit aut caucionem fideiussorie fecerit, conparuerit, conparere et non conparuerit ad iustam responsivam.

<sup>a</sup> ręką α; <sup>b</sup> w rkp. resti[men]ci

[hasła: sędzia, pokój, wyrok, prawo, pojedynek sądowy, skarga, droga królewska, oskarżenie, rana, blizna, dobra, sąd królewski, ławnik, gwar, zabezpieczenie, przysięga, niewinność, niepełnosprawność, równy stanem, szlachcic, tarcza, miecz, krewny, zwyczaj, pięściarz, wola, powód, kradzież, świadek, krewny po mieczu, nawiązka, kara sądowa, mulkta, posiedzenie]